

DATUM
2012-01-09
ERT DATUM
2011-09-23

DIARIENR
2011/240-4
ER BETECKNING
Fi2011/3843

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Spara i goda tider (SOU 2011:59)

Utredaren har haft i uppdrag att analysera de kommunala finansernas konjunkturkänslighet. Utifrån analysen skulle utredaren lämna förslag om hur procykliska variationer i kommuners och landstings verksamhet kan förebyggas och hur en stabil kommunal verksamhet över konjunkturcykeln kan främjas. Utredaren föreslår att kommuner och landsting får möjlighet att under vissa förutsättningar spara sina överskott i lokala resultatutjämningsreserver som kan användas för att klara balanskravet när intäktsutvecklingen är svag.

Utredaren har också haft till uppdrag att föreslå hur ett centralt system för stabilisering av intäkterna i kommuner och landsting kan utformas. Av direktiven framgår att förslaget bör vara oberoende av det generella statsbidraget till kommunsektorn. Systemet som föreslås innebär en garanti om en lägsta utveckling av det kommunala skatteunderlaget på 2,2 procent och finansieras genom att kommunsektorn betalar en årlig stabiliseringsavgift på 0,15 procent av skatteunderlaget.

9.3 Modifiering av god ekonomisk hushållning

Statskontoret anser att fördelarna med möjlighet till resultatutjämningsreserv för kommuner och landsting väger tyngre än nackdelarna i form av ett mer komplicerat redovisningssystem och tillstyrker i huvudsak att en möjlighet till resultatutjämningsfond införs. Några synpunkter utvecklas nedan.

Statskontoret vill betona balanskravets positiva betydelse för kommunsektorns ekonomi. Balanskravet ska ses som ett minimikrav, medan lagens krav på god ekonomisk hushållning för kommunsektorn förutsätter permanenta överskott. Det bör finnas en stor restriktivitet kring att försvaga balanskravet.

Som utredningen visar kan dock balanskravets asymmetri vara ett problem vid kraftigt minskad ökningstakt av skatteunderlaget. Balanskravet bidrar då till en viss ryckighet i den ekonomiska styrningen.

Statskontoret ser positivt på att utredningen föreslår skilda avsättningsmöjligheter till resultatutjämningsfonden för kommuner och landsting med positiv respektive negativ soliditet.

Ett antal kommuner och landsting har dock en svag ekonomisk ställning på grund av bristande styrning. För dessa kommuner och landsting är inte ett resultat på två procent av skatteintäkter och statsbidrag tillräckligt för att leva upp till god ekonomisk hushållning, enligt Statskontoret. En möjlighet att göra avsättningar till en resultatutjämningsfond kan motverka att nödvändiga långsiktiga förändringar genomförs. Ett sätt att öka förändringstrycket vore att ytterligare skärpa kraven på god ekonomisk hushållning för de kommuner med besvärlig ekonomisk ställning.

Statskontoret anser att det bör ske en uppföljning av kommunsektorns tillämpning av resultatutjämningsfond vid ett eventuellt införande.

Med tanke på att utredningen vidare visar att vissa kommuners redovisning inte alltid följer och ibland till och med strider mot lagstiftarens intentioner kan det behöva kopplas kontrollmekanismer till resultatutjämningsfonden. Detta kan exempelvis ske genom att revisorerna får ett uttalat kontrollansvar. Statskontoret har tidigare föreslagit att de sakkunniga revisorerna ska lämna ett granskningsintyg om den ekonomiska redovisningen är korrekt (Statskontoret 2008:4). Ett sådant intyg skulle kunna minska risken att enskilda kommunerna eller landsting använder fonderingen på felaktigt sätt.

I övrigt tillstyrker Statskontoret förslagen om särskilda föreskrifter för god ekonomisk hushållning och om utvärdering av ekonomisk ställning i förvaltningsberättelsen.

9.4 Kommunstabiliseringsfond

Statskontoret ställer sig positivt till att kommunsektorns planeringsförutsättningar förbättras genom att intäkter stabiliseras över konjunkturcykeln. Som utredningens förslag visar är det dock komplicerat att utforma en stabiliseringsfond för kommunsektorn. Ett annat – enklare och ur självstyrelseperspektiv mer legitimt – sätt att stabilisera intäkterna vore att konjunkturanpassa det generella statsbidraget. Enligt Statskontorets mening borde ett konjunkturanpassning av generella statsbidrag ha utretts, vilket dock låg utanför utredningens direktiv.

Även ett konjunkturanpassat generellt statsbidrag skulle dock sannolikt ha vissa avigsidor. Utjämningsystemets regleringspost skulle exempelvis få en

större betydelse, vilket riskerar att minska transparensen i inkomstutjämningsen.

Statskontoret anser att det finns stora fördelar med en stabilisering av kommunernas intäkter, men kan inte utifrån framlagt material ta ställning till om föreslagen utformning är att föredra framför konjunkturanpassade statsbidrag.

Ställföreträdande generaldirektör Mikael Halápi har beslutat i detta ärende. Utredningschef Åsa-Pia Järliden Bergström och utredare Anders Folkesson, föredragande, var närvarande vid den slutgiltiga handläggningen.

Mikael Halápi

Anders Folkesson